

PO TAURAGNŲ DANGUM

Tauragnų krašto bendruomenės laikraštis

2013 rugpjūtis Nr.52

Gyveno kartą dvi mergaitės. Abiejų veidai buvo strazdanoti. Bet viena buvo visada linksma ir gerai nusiteikusi, o kita dažnai liūdėjo. Liūdnoji mergaitė linksmosios paklausė:

PAS KAIMYNUS

(informacija iš interneto)

Rugpjūčio 15 d. 15 val. Medkopio pabaigos šventė Stripeikiuose „Ulioja bitela“

Iškilmingas šventės atidarymas, Austėjos ir Bubilo dievybių pagerbimas kartu su Ignalinos krašto folkloro ansambliu „Čiulbutė“; bičių produktų, kulinarinio paveldo ir tautodailės darbų mugė; parodomasis medaus sukimas stikliniame medsukyje ir vaišinimas šviežiu medumi; bitininkų ir „mažųjų bitučių“ varžytuvių kiemeliai.

Šventinis koncertas, kuriame šokių sūkurį suks tautinių šokių kolektyvai „Uhkeste“ (Estija) ir „Gaja“ (Ignalina). Smuikėles ir armonikas virkdys folkloro ir laisvosios muzikos grupė „By tik zyz“. Svajinga nuotaika užsups Nedos Malūnavičiūtės ir Olego Ditkovskio koncertas „Muzikiniai monologai“.

Rugpjūčio 17 d. Žolinės-kaimynų šventė Biliakiemyje

18 val. Jubiliatų pagerbimas, sportinių varžybų nugalėtojų paskelbimas; Biliakiemio saviveiklininkų meninė programa; Linksmosios estafetės, virvės traukimas, žaidimai.

20 val. Koncertuos Anykščių kultūros centro Leliūnų skyriaus liaudiškos muzikos kolektyvas.

21 val. Koncertuoja estrados dainininkas Arvydas Vilčinskas.

– Ko tu visada tokia linksma ir laiminga?

– Todėl, kad turiu šias nuostabias strazdanas, – atsakė ši. – Mano tėtis sakė, kad, kai aš miegu, atskrenda angelai ir mane laimina. Jie bučiuoja į žandus. Tėtis sakė, kad ten, kur prisilietė angelų lūpos, liko strazdanos, todėl aš visada esu tokia laiminga. O kodėl tu visada tokia liūdna?

– Aš irgi turiu strazdanas, ir mano tėtis sakė, kad, kai miegu, atskrenda musės. Jos tupia man ant skruostų ir pridergia. Tėtis sakė, kad mano strazdanos – tai mūsų palikti pėdsakai.

Mergaitė pravirko.

(Bruno Ferrero)

**Daug kas gyvenime priklauso
nuo mūsų požiūrio.**

RUGPJŪČIO MĖNESIO JUBILIEJAI. SVEIKINAME!

„Ne skaičiai nulemia metus, o mūsų keliai, darbai ir mintys.

**Tuo, kuo praturtinam kitus,
mokėdami save dalinti“.**

50 metų sukanka Valdemarui

Kuliui iš Rukšėnų;

60 metų jubiliejų švenčia

Valentinas Zacharovas iš Klykių;

70 metų sukaktį švenčia Hanko

Eckbrecht von Knobelsdorff iš

Šeimaties kaimo;

75 metų jubiliejų švenčia

Bronislava Bikuviene iš Šimkūnų ir

Alma Ona Kunigėlienė iš Jauniškių;

85 metai sukanka tauragniškiui

Juozapui Svarauskui;

90 metų jubiliejų švenčia Eugenija

Trinkūnienė iš Pavarlio.

Danguolė Grabauskienė

Vėl į Ventspilį

Liepos 26-28 d. Tauragnų bendruomenės nariai ir rėmėjai važiuojame į Ventspilį.

Pakeliui aplankėme Tervetės nacionalinį parką, kuris yra vienas mėgiamiausių turizmo vietų Latvijoje. Parkas užima beveik 1200 ha plotą, trečdalį jo sudaro Pasakų pasaulis. Tervetės gamtos parkas yra laikomas viena geriausių ir labiausiai pritaikytų vietų šeimoms su vaikais. Tuo tikrai galėjome įsitikinti. Nors turėjome nedaug laiko ir nespėjome apeiti bent tos parko dalies, kuri skirta vaikams, visgi pamatėme, kaip daug dėmesio skiriama vaikų pramogoms ir poilsiui.

Šalia kruopščiai prižiūrėtų miško takų įkurtas grybų pasaulis, raganos buveinė, nykštukų sodybos. Trobelės medinės, labai dailiai padarytos ir mažytės, kad suaugęs žmogus tik pro duris gali įkišti galvą. Tada gali įsitikinti, kad nykštukai čia tikrai gyvena: mažytės lovos, stalai, kėdės, krosnys. Mažieji parko lankytojai gali sutikti ne tik nykštukus, bet ir raganą Kuką, pasivažinėti Pasakų traukinuku. Tiesa, mes nykštukų nesutikome, tik po jų namelius vaikai palandžiojo, bet su Raganą pabendravome ir traukinuku važiuojame.

Užlipome ir į apžvalgos bokštą, pro žiūronus pasižvalgėme

Tervetės parke. Vykdomė Raganos užduotis.

Parko grybų karalystėje

Prie Jelgavos rūmų.

Lėlių alėjoje

Į Vyno kalną. Nuotraukoje apačioje – vyno degustacija

po apylinkes.

Važiuojant su vaikais parkui apžiūrėti reikėtų skirti daugiau laiko.

Įvažiuavus į Jelgavą, nuo tilto per Lielupę atsiveria vaizdas į didingus Jelgavos rūmus. Seniau čia šeiminkavo Kuržemės hercogas ir prieglobstį sau buvo radęs net Prancūzijos karalius. Mes aplankėme rūmų muziejų, kunigaikščių kriptą. Muziejus, tiesą sakant, ypatingo susidomėjimo nesukėlė, tai tik vienas kambarys, o pačiuose rūmuose įsikūręs Žemės ūkio universitetas. Įdomiau buvo klausytis gidės pasakojimo ir apžiūrėti viename iš rūmų korpusų esančias hercogų kriptas, kuriose palaidoti 24 Ketlerų ir šeši Bironų dinastijos atstovai. Čia ilsisi ir pirmasis Kuržemės hercogas Gotardas Ketleras – 1587 m. padarytas sarkofagas su jo palaikais yra didžiausia kriptų brangenybė. Kriptos yra restauruotos.

Kitas sustojimas – Sabilė. Tai mažas miestelis Vakarų Latvijoje. Miestelį pasaulyje garsina Abavos upės dešiniajame krante stūksantis 33,7 m aukščio Vyno kalnas – ant jo įkurtas šiauriausiu pasaulyje laikomas vynuogynas po atviru dangumi, įtrauktas į Gineso rekordų knygą ir laikomas Sabilės miesto simboliu – vynuogių kekė tapo miesto herbu.

Bet šis miestelis garsus ne tik savo vyno kalnu, vykstančiomis vy-

Prie vienos iš įžymiųjų Ventspilio karvučių

no šventėmis, bet ir Lėlių alėja, kurią sudaro per 200 dailiai padabintų lėlių. Šios ryškiais rūbais išpuoštos lėlės stovi ne tik vasarą, bet ir žiemą ir būna apręgtos atitinkamai pagal metų laikus. Ekskursijos dalyviams gidas papasakojo apie miestelį, nuvedė į Lėlių alėją, vyno kalną. Po ekskursijos pas vietinį vyndarį degustavome įvairių rūšių vyną, kuris tikrai buvo puikus, daugeliui ypač patiko iš mėlynųjų ir šermukšnių pagamintas vynas.

Ventspilyje buvo organizuota apžvalginė ekskursija po miestą, kurortas mus pasitiko naujomis pramogomis, naujomis karvutėmis, be kurių miestas jau neįsivaizduojamas.

Vėliau vieni savarankiškai lankė įdomias Ventspilio vietas, kiti daugiau mėgavosi saulės spinduliais ir jūros teikiamais malonumais. Kiekvienas turbūt pasiėmė tai, ko tąkart labiausiai reikėjo.

Danguolė Grabauskienė

Atmintis gyva. 1863 m. sukilimo paminėjimas Minčioje

Minėjimo dalyviai

„Oi kareivi, kareivėli, kur nakvojai šių naktelių, ką tu dėjai pa galveli“ – graudi sutartinė, kurią atliko Ignalinos folkloro moterų ansamblis, skambėjo liepos 9 d. Minčios girioje, kur Ignalinos miškų urėdijos iniciatyva buvo surengtas minėjimas, skirtas 150 – osioms 1863 m. sukilimo metinėms pažymėti.

Prie naujai iškilusio meniško stogastulpio (autorius ignalinietis Petras Gaižutis) susirinko didelis būrys urėdijos darbuotojų, aplinkinių kaimų gyventojų, nemažas būrelis tauragniškių.

Ignalinos miškų urėdijos urėdas Alfredas Aškelėnas susirinkusiems trumpai priminė sukilimo įvykius Minčios girioje, kalbėjo, kad susirinkome pagerbti žmonių, kurie buvo stiprūs savo dvasia, pagerbti juos už tautiškumo saugojimą, priminė Jono Ba-

sanavičiaus žodžius, kad na karta turi perduoti istorinę atmintį ateinančioms kartoms. Tik taip žmogus, nežinantis istorijos, Atmintis bus gyva. visada lieka vaikas.

Stogastulpį pašventino kunigas Jurgis Kazlauskas, primindamas, kad viena pačių didžiausių Dievo dovanų yra gyventi laisvėje. „Mes esame tie žmonės, kurie prisimena istoriją, jų atmintis mumyse neišblėso“, – kalbėjo kunigas. Susirinkusiems jis linkėjo, kad gyventume čia, žemėje, kad nesimaltume purve, o kurtume, dirbtume, nes esame garbinga tauta, nesvarbu, kad maža.

Tauragnų seniūnas Alvydas Danauskas linkėjo visiems, kad kovotume už savo laisvę kaip už pagrindinę būtį, sakė, kad tų dienų pavyzdys įkvepia ir šių dienų žmones.

O kur Rimantas Klimas, – ten, žinoma, ir daina. Sodrus balsas skambėjo girioje, kilo aukštyn iki pušų viršūnių, kai skambėjo tų laikų daina, užrašyta dar prieškario metais Ažvinčiuose.

Šeimatis kaimo gyventojas, rezistencijos kovų dalyvis Stanislovas Varnas savo pasisakymą užbaigė žodžiais – lenkiu galvą prieš visos Lietuvos patriotus.

Skambėjo dar ne viena patriotinė daina, vėjyje plevėno žvakių liepsnelės, virš galvų ošė aukštos, išlakios Minčios pušys, tačiau visa tai netrikdė dvasinės ramybės, o kaip tik bent trumpam leido pamiršti kasdieninius rūpesčius ir priminė, kad kiekvie-

Kalba kun. Jurgis Kazlauskas

Prie naujo stogastulpio – tauragniškių būrelis

Iš vietos žmonių prisiminimų

(užrašė kraštotyrininkas Algirdas

Kulys, medžiaga spausdinta lankstinuke, skirtame 140-osioms sukilimo metinėms)

1963 m. pavasarį, pačioj orėj, nuo Daugailių metežnykai pro Duobulės kryžkelę atjojo Minčion. Sako, kely juos pasiti-

kęs Tauragnų kunigas Staševskis (Staliuševskis?), su juo sukilėliai kalbėję, jis jiems kažką aiškino. Duobulės sankryžoj sukilėliai kažką užkasę ir sukrovę iš akmenų krūsnį. Paskui atjojo Minčion. Kiti čia jau buvo pėsti susirinkę. Sako, sukilėliai įdami dainavę:

Ataūžkit, šalti lietūs,
Prauskit žemį ir velėkit...

... Kai sukilėliai pasisėmė iš Minčios vandens pirmą kibirą gerti, tai giesmę sugiedojo, o tik po to gėrė. Vietos gyventojai juos viskuo aprūpino. Kiti netgi davė arklius. Bet duodami arklius perdažė juos iš žolių darytais dažais, kad neatpažintų kiti, aplinkiniai žmonės, kieno

arklys. Matyt, bijojo išdavikų...

...Kai prisidėjo prie sukilėlių keliolika jaunų vietinių vyrų, kaimas juos išlydėjo. Lydėdami laikėsi įsikibę jojančiųjų balnakilpių, ėję toli greta. Tai turėjo lemti sėkmę. Dauguma sukilėlių turėjo pistoletus, užsegus ant perpetės diržo ir kabojo ant klubo. Kaimiečiai turėjo dalgius, atlenktus į viršų.

...Buvo sukilėlių nuo Kazitiškio, nuo Salako, iš Bajoriškių. Dauguma buvo mokyti, kalbėjo jie daugiau lenkiškai...

...Sukilėliai, matyt, buvę palaidoti Minčios kaimo kapinaitėse. Jos buvusios apkrautos akmenimis. Elgeta Bimbėlis buvo pastatęs kryžių, greičiausiai sukilėliams. Mediniai kryžiai kapinaitėse supuvo, beliko tik šis Bimbėlio akmeninis. Bet daugumą sukilėlių vietos gyventojai palaidojo Suodžiuvių kapuose (nuo Minčios 1,5 km miške, į Šeimaties kaimo pusę). Laidojant, sako, ant sukilėlių krūtininių uždėjo kardus...

Violeta Grigaliūnaitė

Kairėnų botanikos sode – paskutinei tikrajai Lietuvos žiniuonei Eugenijai Šimkūnaitei skirtas paminklinis suolelis

Kairėnuose esančiame Vilniaus universiteto botanikos sode atidengtas paminklinis suolelis paskutinei tikrajai Lietuvos žiniuonei Eugenijai Šimkūnaitei. Suolelis pastatytas sodo dalyje, kuri vadinama Pavėsinės sala. Tokių vardinių suoliukų vien Kairėnuose jau yra per 60, dar keturi – Vingio parke esančiame Botanikos sodo filiale.

Naujasis suoliukas buvo uždengtas iš pačios E.Šimkūnaitės skrynios ištraukta staltiese, o jį atidengta patikėta žiniuonės vardo labdaros ir paramos fondo valdybos nariams.

Kaip kalbėjo E.Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondo valdybos pirmininkė Birutė Karnickienė, visi pažinoję žiniuonę puikiai prisimena, kaip ji mėgdavo sėdėti ant suolo, lesinti paukščius, stebėti gamtą.

„Jai labai gerai tada mintys klostėsi, daug straipsnių parašė. Mes džiaugiamės, kad Kairėnų botanikos sode atsiranda galimybė turėti suoliuką, kuris primins E.Šimkūnaitę. Ji turbūt maloniai sėdėtų šitame pavėsyje, galvotų apie Lietuvos gamtą, jos išsaugo-

*Minčioje šviną lieja.
Minčioje geležį dila.
Minčioje meldžia dievą
Neregėti dar sukilėliai.*

*Iš ankšto – amžiną atilsį,
Iš ankšto – už būsimą Lietuvą!
Skubėkime dalį aštrinti,
Skubėkime kulką atlieti.*

Petras Panavas

jimą, apie žolynus, apie gyvenimo vertybes ir filosofijas“, – sakė fondo valdybos pirmininkė.

Suoliukas pagamintas iš lietuviškos eglės, o tai, anot B.Karnickienės, irgi simboliška – eglė ne tik dainose apdainuota, sėkmės apie ją sukurta, bet ir E.Šimkūnaitė eglei medžių horoskope yra skyrusi vieną mėnesį – vasarį.

Pagerbiant E.Šimkūnaitę rugsėjo 13 dieną Vilniuje taip pat bus atidengtas paminklinis akmuo skverelyje Lazdynuose. Šiame rajone kukliame bute mokslininkė gyveno ne vieną dešimtmetį.

(tekstas ir nuotrauka iš interneto:
www.15min.lt)

E.Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondas nuolat ieškojo galimybių prasmingai įamžinti jos atminimą konkrečiu ženklu – pastatyti paminklą Vilniuje, Lazdynuose. Skveras, esantis tarp Erfurto gatvės ir Laisvės prospekto numatytas kaip tinkamiausia vieta.

Iš pateiktų darbų komisija atrinko skulptoriaus Jono Gencevičiaus ir architekto Laimio Kaziukonio projektą. Skvero centre iškils paminklas – paprastas lietuviškas akmuo, papuoštas augalinių ir lietuviškų motyvų ornamentais. Akmenyje, tarsi gamtoje, atgis gėlių žiedai ir kiti augalai, iš kurių Daktarė visiems pageidaujantiems „varažijo“ ateitį, spėjo likimą, mokė jais gydytis.

(informacija iš interneto:
www.simkunaite-fondas.lt)

Tęsiame pasakojimus apie mūsų kaimus.

Bronė Juknevičienė

Tarp dviejų ežerų

Šeimatis – kaimas prie Aukštaitijos nacionalinio parko, Utenos rajono pietryčiuose. Kaime stūkso gamtos paminklas – Moko akmuo, archeologijos paminklas – Šeimatis akmuo su įvairiais ženklais, Mokiukas. Manoma, kad šiuos akmenis prieš 50 tūkst. metų nuo Skandinavijos atitempė ledynas. Kaime aptiktas pilkapynas. Pietvakariuose telkšo Tauragnas, šiaurės rytuose – Žiezūlnys. Veikia stačiatikių cerkvė. Tokias žinias apie kaimą galima rasti internete. Dar galima pridėti, kad kaime savo gyvenamąją vietą deklaravę 38 asmenys, seniausia gyventoja – 1918 m. gimusi Vanda Mikalauskienė, jauniausia – Austėja Šerytė, gimusi šiais metais. Gyventojų sąrašuose yra 18 moterų ir 20 vyrų, tarp jų du vaikai. Tikrų gyventojų gal 21 (nepavyko visai tiksliai suskaičiuoti). Kai kurie gyvena kaime, bet jau garbaus amžiaus, todėl išvažiavę pas vaikus, jaunesni dirba užsienyje. Bet, šiaip ar taip, gyventojų skaičiumi tai vienas iš gausesnių kaimų. Sodybų yra visokių – naujų, bet pastatytų „kaimišku“ stiliumi, yra gražių senovinių dviejų galų namų bei namų, statytų jau kolūkiniais metais, sodybų, kurių kiemuose gausu technikos, tvarkingų ir nelabai.

Pirmiausia dėmesį patraukė labai gražus dviejų galų senovinis namas, kryžius sodybos kieme ir nuostabus gėlių darželis palei visą namo sieną. Ten gyvena **Anelė Bubulienė** (g. 1933 m.). Deja, radome tik dukras Astą ir Editą bei Editos dukrelę Urtę. (matote **nuotr.**) Mama sunkiai serga, dukros darė nedidelį remontą, tvarkėsi. Nors ir slegiama didžiulio rūpesčio, Edita sutiko pakalbėti apie savo šeimą, kaimą. Edita su vyru jau 18 metų artimiausia mamos pagalbininkė, labai dažnai atvažiuoja, puoselėja puikius namus. Jos mama labai daug žino apie kaimą, žino savo šeimos istoriją, daug pasakojo ir dukrai Editai, nes jai, kaip pati sako, labiausiai iš trijų mamos vaikų buvo įdomu.

Mama Editai pasakojo, kad kaime gyveno Vaišnorai, Rubikiai, Ruzgai – labai šviesūs ir protingi žmonės, net išradimų padarę, patys mokėjo prisitaisyti elektrą, radiją. Ypač buvo gerbiamas Vitkauskas, meistras, gaminęs lagaminus su užraktais. Kaimo žmonės buvo labai skirtingi – buvo ir labai darbščių, ir prasigyvenusių, buvo ir lošėjų kortomis. Kaimas lietuviškas, rusai dar nuo 1863 metų sukilimo laikų apgyvendinti Stapšėnų kaime. Su „maskoliais“ nelabai kas sugyvendavo, o Editos senelis su jais puikiai sutarė, pardavinėjo jiems žuvį, medų. Jų kiemas buvo didelis, mama pasakojo, kad čia net žydai vestuves keldavo, pasistatydavo palapines, vaišindavosi skaniais tortais.

Seneliai turėjo didžiules, dar žydų gamintas valtis, nuomojo dalį ežero. Gal iš jų ir mamos Anelės, ir Editos pomėgis žvejoti? Mama ir nelabai teisėtais būdais žvejoti nevengdavo. Vieni gamtos apsaugos inspektoriai tik pabardavo (ką tu bobytei su vaikais padarysi?!), o kiti elgėsi kaip su didžiausia nusikaltėle. Mama ir jos trys seserys bei brolis turėjo dar vieną pomėgį – labai gražiai dainavo. Visos seserys net bandė stoti į konservatoriją, bet jų nepriėmė (priežastis tikrai nebuvo merginų balsai...). Apsiverkusios pėsčios parėjo iš Vilniaus. Pasakoti būtų galima daug, bet praeitis motinai labai skauda, ypač pokaris...

Žinoma, buvo ir linksmesnių nutikimų. Editos prosenelis buvo pasiturintis žmogus, daug ką mokėjo – buvo ir kalvis, ir namus statė, odas išdirbdavo. Jo žmona buvo labai graži, vyras ją labai mylėjo, saugojo ir rūpinosi. Nupirko pliušinį paltą, kas tais laikais buvo didžiulė prabanga, ir net ir dainą sukūrė:

Mano plečius, mano plečius,
mano dumtuvė.

Mano kūjis ir priekalas, mano
Uršulė!

O toks Vaišnoras, sako, eidavo keliu ir apdainuodavo sutiktus žmones. Jį net papirkinėdavo, kad savo dainose neišjuoktų.

Edita sako, kad šitam kaime bū-

tų galima gyventi, tik gal vaikams mokyklą būtų sudėtinga pasiekti. Apie tai ji pakalba su kitais buvusiais kaimo gyventojais, dabar jau miestiečiais. Sako, kad būtų galima atgaivinti kaimą. Bet... kaimas nebuvo labai draugiškas. Pačiame kaime netrūko intrigų, apkalbų, o štai žmonės vieniemiuose – nuostabūs. Pernai buvo švenčiamas Šeimties mokyklos jubiliejus, žmonių buvo gal 200. Šventė buvo labai nuoširdi. Suvažiavo žmonės iš vieniemių, iš kitų kaimų, o iš „centro“ nedaug kas atėjo.

Nesinori liūdna gaida baigti mūsų pokalbio. Bet gerai, moteriai rūpi kaimo likimas, kaimo istorija, tuo labiau, kad ji nėra tik vasarotoja, į kaimą atvykstanti atostogų metu. Blieka palinkėti jai, jos šeimai ir artimiesiems stiprybės įveikiant rūpesčius, o mamai sveikatos.

Norėjosi pakalbinti ir kitus „centro“ gyventojus, bet pataikėme atvažiuoti vakarinės ruošos metu. Beliko pasukti kaimo keliuku tolyn, į tikrai dailią sodybą, kurioje gyvena vokiečiai **Hanko Eckbrecht Von Knobelsdorff**. Deja, šeiminko namuose nebuvo, bet vis tiek įdomu, kaip mūsų kraštuose atsirado užsienietis ir dar namus statosi? Kaimynai nieko tikro nežinojo, tai beliko paklausti seniūno Alvydo Danausko. Seniūnas trumpai paaiškino, kad prieš keliolika metų vokiečiai čia nusipirko sodybą, daug žemės, įkūrė įmonę, pats retai lankosi.

Kai šeiminko nėra namuose, sodybą prižiūri netoliese gyvenantys **Janė ir Bronius Gudžiūnai**. J. Gudžiūnienė kaip tik ir nuskubėjo pas kaimyną pažiūrėti, kaip sodyboje dirba statybininkai, o mus priėmė ponas Bronius (g. 1946 m.). Kilęs iš Radviliškio rajono, gyvena miestelyje, todėl gyvenimo kaime jis nė kiek nebijo. Atvirkščiai, kaimas labai patinka, nes jis myli gyvulius. Kol leido sveikata, juos ir augino. Bet prieš 14 metų ištiko insultas, liko neįgyvendinta daug planų. Planavo dar plėsti sodybą, statyti, bet... žmogus planuoja, o kas kitas tuos planus sujaukia. Visgi namo viduje įsirengė visus patogumus, nes, sako, gal ateis laikas, kai bus sunku vaikščioti, tai jų reikės. Pats statybininkas, todėl daug ką darė savo rankomis. Labai gražiai prisiminė tauragniški Algį Deveikį, su kuriuo kartu darbavosi statybose. Kieme du dideli šiltnamiai, patiems užtenka ir vaikams, ir anūkams gana visko, ir proanūkis jau yra, tuo ir džiaugiasi. Gyvenimas būtų lyg ir nieko, jei ne sveikata. Bet dar „su dvasia, galva dar dirb, ačiū dievui“. Pats dar vairuoja, ne tik į Tauragnus ar Uteną nuvažiuoja, bet ir didesnius miestus pasiekia. Ir išgėręs nevairuoja, ir kitiems nesiūlo to daryti! Pono Broniaus optimizmas tiesiog užkrečia, net ir apie ligas pajuokaudamas pasakoja. Sako, kad dėl savo sveikatos labai stengėsi, gal dėl to ir po insulto atsigavo, bet cigaretės iš rankų nepaleidžia! Ai, sako, nevogtos gi. Tokį jį ir matote **nuotraukoje**.

Vieni iš jaunesnių Šeimties kaimo gyventojų – **Vidos Kavaliauskienės** šeima. Namas labai gražioje vietoje – ant kalniuko pušynas, žemiau senas sodas. Šeiminkės neradome, išvažiavusi grybauti. Nors ir sausa, bet grybų randa, nes aplink visos vietos puikiai pažįstamos. Tai papa-

Gaudėntas savo namų sode

sakojo sūnus Gaudėntas, nes tik jį vieną radome namuose. Sesuo Ilmėda jau beveik treji metai Airijoje, dirba pas tetą skalbykloje. Kol kas apie grįžimą namo negalvoja, atvirkščiai, ruošiasi mokytis. Kaip sakė Gaudėntas, sulaukus 21 metų norintiems mokytis žmonėms ten suteikiamos įvairios lengvatos.

Gaudėntas ką tik buvo grįžęs iš darbo, dirba „Bleire“, remontuoja sunkvežimius. Atlyginimo kol kas užtenka,

planuoja tapti tolimųjų reisų vairuotoju. Vaikinas baigė Utenos profesinį regioninį mokymo centrą, įgijo automobilių remontininko-šaltkalvio specialybę. Praktiką atliko Austrijoje, ten dar kurį laiką dirbo pas ūkininką.

Kodėl jaunas vaikiną gyvena kaime? Gaudėntas sako, kad pirmiausia tai reikia mamai padėti ūkio darbuose. Bet ne vien dėl to. O ką veikčiau mieste?– atsako klausimu į klausimą. Žinoma, kaime nelengva, darbo daug, bet jis nemokėtų sėdėti nieko neveikdamas, o dirbti pripratęs nuo mažų dienų. Kai reikia talkos darbuose, į pagalbą ateina mamos brolis, Gaudėnto draugai iš Utenos, buvę klasės draugai Donatas, Rytis, Andrius, Laimis. Kaimynai beveik visi labai draugiški, bėdų santykiuose su jais niekada nebuvo. Kaime gyventi tikrai galima, tik reikia noro. Sakau jam, kad miestietis tikrai pasakytų, jog kaime nuobodu. Gaudėntas tik nusijuokia, kad net savaitgalį darbų užtenka, kur jau bus nuobodu. Laisvesnio laiko irgi suranda, draugų turi daug – todėl kalbos apie nuobodulį jam juokingos. Kaimo bijoti nereikia, jaunam žmogui irgi galima čia gy-

venti, ne tik seniems, kurie jau nebegali ir nenori keisti gyvenimo būdo. Ir vaikiną mama net neįsivaizduoja savo gyvenimo kitur. Atsisveikiname su Gaudėntu, nes jo laukia ūkio darbai, o rytoj vėl į darbą, linkėdami sėkmės, neprarasti gyvenimo džiaugsmo ir optimizmo.

Labai tikiuosi, kad šitas straipsnelis apie Šeimaties kaimą dar ne paskutinis. Jau vėliau sužinojau, kad neaplangiau žmonių, kurie oi kiek gali papasakoti įdomių istorijų. Norėtusi pakalbinti ir stačiatikių dvasininką, kuris administruoja Šeimaties cerkvę. Turiu pasakyti, kad jei ne šita serija straipsnių apie Tauragnų seniūnijos kaimus, niekada nebūčiau tiek sužinojusi ir pamačiusi, susitikusi ir bendravusi su tiek įdomių žmonių. Atrodo, kai kuriuos ir pažįsti, bet nesustoji pasikalbėti, pasisveikinam ir vėl kiekvienas savo keliais nueinam. Dažnas mano rašinių herojus yra pasakęs, kad jo gyvenime nieko įdomaus nebuvo. Tačiau užtenka tik atsisėsti ir pasikalbėti kad ir apie kasdienos darbus ir pamatai, anot uteniškio poeto, kokie „gražūs tie mūsų gyvenimai“.

2013 – Tarmių metai

Beržinė košė

Pasakojė **Bronė Svareuskienė**, užrašė Bronė Juknevičienė

Nuotraukoje (iš asmeninio archyvo), darytoje apie 1980 m., pasakojimo autorė pirma iš kairės su Tauragnų bažnyčios choristais

Kai perskaičiau Tauragnų laikraštį, tai ir man parūpa tarmiškai parašytą apie beržinį košį. Tevų būdava, kai vaikas neklausydavo, saka, ar nori beržinės košės gaut. Tuoj išlauždavo iš šluotas vytį, ir vaikai klausydavo. Vaikai daug dirbdavo: ganydavo gyvulius, prižiūrėdavo mažesnius vaikus.

Kai žemę padalija kulionijam, laukai turėdavo sava vardus: Gurepevis, Kapustija, Britoniškis, Samanykščius, Aškanugaris – ir vaikams jau neberaikėja ganyt, kiekvienas gyvulius raišiją sava sklypuos.

Šita istorija nutika Grašių kaimi. Gyvena du paslaidi berniokai, aidava par laukus varnų gūžtas draskydami, gyvulius vejodami, kol nutrūksta. Ataja un mus Ruzga ir saka, kad vakar nuėję bobas kulionijan ir rada karvį nutrūkusių, vakar pasadina kapūstus, burokus, tabokų – viskas išmindyta, tik pedeliai stovi. Tai mes ir sakam, kad čia Ameliūkščių darbas.

A Untanas Grašiokas pasakąja, kad sudėja grėbliui duntis (jau greit bus šenapjūtis, raiks šienų džiovint), šiunde daboju – visi duntys išlaužyti, tai jau čia tų vaikų darbas. Pasijamiau dviratį, sakau, važiuosiu laukan, perkelsiu gyvulius. Tes Juodvalkiu pre beržynėlių pastačiau dviratį, da sakau, padabosiu, ar yr grybų ir ar rūksta krūmine, kur vakar ažmaišiau. Daboju, na ulyčias ataina du vaikai. Priaja pre arklią, pradėję vejot. Arklys nutrūka, nuveja Mačerauską avižos. Daboju, anys jau un karves ataina. Mįsliu, pamokysiu aš juos. Išsilaužiau beržinį vytį, da susukau ir paskavojis laukui, mįsliu, kad didisai nutvert. Anys pradėja

karves vejot, aš iššokau iš krūmų, nustvėriau Rimų už kupras ir – vyčiu par pečius, par užpakalį. Anas šaukia, davanok, Untaniuk, daugiau teip nebus, bučiuoja man runkas. Palaidžiau, nubėgą Gurepevin. Mažąją nemačiau. Pasijamiau dviratį, važiuoju un tėvus, sakau, kad didįjį pamokiau už visokias iškadas ir zbitkus, a kitų patys tvarkykit. Na tą čėsą niekas gyvulių nebevejoja.

Praėja metai, kiti, pradėja kalūkius steigt, aš išvažiavau Kaunan, gavau darbų ir gyvenau. Rimas išvažiava Vilniun, a mažasai Rusijan. Praėja metai, aš parvažiuoju namą, man saka, kad maną kluoni šįvakar šokiai, Rimas išvažiuoja kariuomenen, ją išlaistuves. Mįsliu, ait ar ne, anas gali kumpanijų surinkis mani primuš. Ale aisiu, Kasta Latviene groja, mana sesuo. Nuvejau. Kasta nustoja grot, saką, šįvakar Rimą išleistuves, tai sumeskit, draugai, jam rublių un keliones. Ir aš išemiau 25 rublius ir jam padaviau. Tadu anas mani apkabina ir pabučiava, saka, tau ačiū, Untaniuk, kad tu mani žmagum padarei.

Tai vat, kaip beržinę košę mačija.

KVIEČIAME

2013 m. rugpjūčio 23 d. Tauragnuose vyks IX Aukštaitijos bendruomenių sąskrydis

12.00 val. Sąskrydžio atidarymas mokyklos stadione.

Nuo 12.30 val. iki 15.30 val.

Įsikūrimas, kiemelį paruošimas, pasiruošimas jų pristatymui. Bendruomenės atsiveža vieną konkursinį kulinarinio paveldo patiekalą bendram stalui.

Žvejų varžybos Tauragno ežere. (Iš bendruomenės komandos dalyvauja bent vienas žvejys; atsiveža savo meškerę).

Patiekalų iš žuvies gaminimas. (Bendruomenės deleguoja po vieną žmogų).

Tinklinio (4x4), krepšinio (3x3) varžybos mokyklos sporto salėje. Virvės traukimo varžybos stadione.

Spaudos konferencija. Pasidalinimas gerąja patirtimi įgyvendinant 2013 m. projektus.

Nuo 15.30 val. iki...

Masinė mankšta su šūkiu – „Sveika bendruomenė – stipri bendruomenė“! Ves Utenos visuomenės sveikatos biuro darbuotojos.

Kiemelių prisistatymai. Konkursinių patiekalų vertinimas. Pagamintų žuvies patiekalų pristatymas ir ragavimas.

Bendruomenių komandoms už prisistatymus ir kiemečius bus skiriamos įvairios nominacijos (išradingiausia, tautiškausia, originaliausia, linksmiausia, gausiausia ir pan.), įteikti prizai. Bus apdovanoti konkursinio patiekalo, sportinių ir žvejų varžybų nugalėtojai.

Pasibaigus prisistatymams ir apdovanojimams – vakaronė. Mokomės naujų žaidimų. Linksmosios rungtys. Gros kapela, vaišinsimės žuviene.

Gerumo paukštės perdavimas kito rajono bendruomenei.

Rėmėjai: Utenos regiono Žuvininkystės vietos veiklos grupė; Lietuvos kaimo tinklas; Sveikatos apsaugos ministerija; Utenos r. savivaldybė; Tauragnų krašto bendruomenė.

Mūsų skaitytoja **Aldona Budreikienė** atsiuntė šią nuotrauką su komentaru: „Tai bent! Kaimynė Vitalija Blažienė užaugino pomidorą-milžiną, kuris sveria 1,150 kg.“

Jei turite įdomių nuotraukų, pasidalinkite su laikraščio skaitytojais ir Jūs.

A+ Seniūnijoje liepos mėn. mirė
ONA MUSTEIKYTĖ, 94 metų, Pilkenių kaimas;
RIMANTAS BAREIKA, 51 metų, Balčių kaimas;
PETRAS BRONTUS BIVAINIS, 81 metų, Tauragnai;
JUOZAS BRINZA, 89 metų, Klykių kaimas;
ANELĖ SUDNTUVIENĖ, 87 metų, Tauragnai.
Užjaučiame artimuosius.

Nuotraukos Dainiaus
 Atkočiūno, Laimutės Čepukienės,
 Danguolės Grabauskienės, Vido
 Juknevičiaus, Janės Šinkūnienės,
 Žymanto Trimonio;
Redagavo ir maketavo
 Danguolė Grabauskienė;
Spausdino Utenos spaustuvė